

कृष्णद्वैतमुक्तं तत्सांख्यादिभिः सर्वैः प्राप्यमेकमेवेति चोक्तं तत्रैतैः समुच्चितैर्विकल्पितैर्वाप्राप्यतद्वितिसंदिहानः पृच्छति सांख्यमिति ॥ १ ॥ २ ॥ अज्ञानतमो नुदायेतिच्छेदः ॥ ३ ॥ पितामहस्य आद्यो नारायणस्तं यं षष्ठं नारायणवतारं वदंतीत्यर्थः तथाहि कार्यस्य कारणानन्यत्वाद्वा आत्मा वैपुत्रनामा सीति गौणभेदाद्वा व्यासस्य नारायणां शत्वाद्वा षष्ठे नारायणत्वं ऋषिर्हि रण्यगर्भस्तदीयैश्वर्ययुक्तं नारायणस्यांशजं कृष्णं

जनमेजय उवाच सांख्ययोगः पांचरात्रं वेदारण्यकमेव च ॥ ज्ञानान्येता निब्रह्मर्षे लोकेषु प्रचरंति ह ॥ १ ॥ किमेतान्येकनिष्ठा निष्ठु डिष्ठा निवामुने ॥ प्रब्रूहि वैमया पृष्टः प्रवृत्तिं च यथाक्रमं ॥ २ ॥ वैशंपायन उवाच जज्ञे ब्रह्मज्ञं परमत्युदारं यं द्वीपमध्ये सुतमात्मयोगात् ॥ पराशरात्सत्यवतीमहर्षितस्मै नमोऽज्ञानतमो नुदाय ॥ ३ ॥ पितामहाद्यं प्रवदंति षष्ठं महर्षिमांषेयविभूतियुक्तं ॥ नारायणस्यांशजमेकपुत्रं द्वैपायनं वेदमहानिधानं ॥ ४ ॥ तमादिकालेषु महाविभूतिर्नारायणो ब्रह्ममहानिधानं ॥ ससर्ज पुत्राचार्यमुदारं ते जा व्यासमहात्मानमजंपुराणं ॥ ५ ॥ जनमेजय उवाच त्वयैव कथितं पूर्वसंभवे द्विजसत्तम ॥ वसिष्ठस्य सुतः शक्तिः शक्तिपुत्रः पराशरः ॥ ६ ॥ पराशरस्य दायादः कृष्णद्वैपायनो मुनिः ॥ भूयो नारायण सुतं त्वमैवं न प्रभाषसे ॥ ७ ॥ किमतः पूर्वजं जन्म व्यासस्यामि ते जसः ॥ कथयस्वोत्तममते जन्म नारायणोद्भवं ॥ ८ ॥ वैशंपायन उवाच वेदार्थान्वेत्तु कामस्य धर्मिष्ठस्य तपोनिधेः ॥ गुरोर्मैजाननिष्ठस्य हि मवत्पाद आसतः ॥ ९ ॥ कृत्वा भारतमाख्यानं तपःश्रुश्रुषांतत्पराजनकृतवंतो वयं तदा ॥ १० ॥ सुमंतुर्जैमिनिश्चैव पैलश्च सुहृद्व्रतः ॥ अहं चतुर्थः शिष्यो वैशुको व्यास आत्मजस्तथा ॥ ११ ॥ एभिः परिवृतो व्यासः शिष्यैः पंचभि रुत्तमैः ॥ शुशुभे हि मवत्पादे भूतैर्भूतपतिर्यथा ॥ १२ ॥ वेदानावर्तयन्सां गान्भारतार्थं श्रु सर्वशः ॥ तमेकमनसं दांतं युक्ता वयमुपास्महे ॥ १३ ॥ कथांतरथकस्मिंश्चित्पृष्टोऽस्माभिर्हि जोत्तमः ॥ वेदार्थान्भारतार्थं श्रु जन्म नारायणात्तथा ॥ १४ ॥ स पूर्वमुक्त्वा वेदार्थान्भारतार्थं श्रु तत्त्ववित् ॥ नारायणादिदं जन्म व्याहर्तुमुपचक्रमे ॥ १५ ॥ शृणु ध्वमाख्यानवरमिदमार्षेयमुत्तमं ॥ आदिका लोद्भवं विप्रास्तपसाधिगतं मया ॥ १६ ॥ प्राप्ते प्रजाविसर्गे वै सप्तमे पद्यसंभवे ॥ नारायणो महायोगी शुभाशुभवि वर्जितः ॥ १७ ॥ सस्तु जेनाभितः पूर्वब्रह्माण ममि तप्रभः ॥ ततः स प्रादुरभव द्यै नं वाक्यमब्रवीत् ॥ १८ ॥

नारायणः पुत्रार्थं व्यासं सस

॥ ४ ॥ ५ ॥

सर्वथापि पितामहाद्यमित्येकं पदं

॥ ४ ॥ ५ ॥

द्वैपायनं व्यासं विद्धि नारायणांशजमिति स्थितेः

पितामहाद्यमारभ्य यं षष्ठं वदंतीति वा

पितामहाद्यं षष्ठं वदंतीति वाऽध्याहृत्य योज्यं

॥ १२ ॥ १३ ॥ १४ ॥ १५ ॥ १६ ॥ १७ ॥ १८ ॥

जैत्येतदाक्षिपति त्वयैवेति अत आरभ्य मक्तानां लेह तोमयेत्यंतो यंथः स्पष्टार्थः ॥ ६ ॥ ७ ॥ ८ ॥ ९ ॥ १० ॥ ११ ॥ १२ ॥ १३ ॥ १४ ॥ १५ ॥ १६ ॥ १७ ॥ १८ ॥